

Nr 45

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning till Ester Olsson m. fl. jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 44 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1962, underställt riksdagens prövning *dels* (p. 1—3) tre ärenden om livräntor åt änkor efter personer, som avlidit till följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, *dels* (p. 4—5) två ärenden om livräntor åt personer, som ådragit sig sjukdom, *dels* (p. 6—10) fem ärenden om livräntor åt personer, som skadats under militärtjänstgöring, *dels* (p. 11) ett ärende om livränta åt person, som skadats vid olycka som haft visst samband med krigsmaktens verksamhet, *dels* (p. 12—13) två ärenden om livräntor åt personer som skadats till följd av trafik med kronans fordon, *dels ock* (p. 14) ett ärende om livräntor åt efterlevande till personer, som omkommit vid flyghaveri (den s. k. Vikboolyckan).

Beträffande den närmare innebörden av förslagen får utskottet, i den mån ej redogörelse lämnas i det följande, hänvisa till statsrådsprotokollet.

1:o) **Ingenjören O. A. Olssons änka Ester Olsson.** Under punkten 1 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att till Ester Olsson må från anslaget Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m., från och med den 10 september 1961 utbetalas den ersättning som vid tillämpning av 1927 års militärsättningsförordning skulle ha tillkommit henne, därest hon, när O. A. Olsson befanns lida av ledgångsreumatism, varit gift med denne.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

2:o) **Måleriarbetaren C. G. Hagmans änka Elsie Hagman.** Under punkten 2 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att till Elsie Hagman må från anslaget Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m., från och med den 21 februari 1962 utbetalas den ersättning som vid tillämpning av 1927 års militärsättningsförordning skulle

ha tillkommit henne, därest hon, när C. G. Hagman befanns lida av lungtuberkulos, varit gift med denne.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

3:o) **Smeden M. A. Berglöfs änka Karin Berglöf.** Under punkten 3 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att till Karin Berglöf må från anslaget Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m., för en tid av fem år, räknat från och med den 19 december 1960, utbetalas den ersättning som vid tillämpning av 1927 års militärsättningsförordning skulle ha tillkommit henne, därest hon, när M. A. Berglöf befanns lida av kronisk njursjukdom, varit gift med denne; dock beträffande förfluten tid med avdrag för belopp varmed änkepensionen skolat minskas, därest ersättning enligt militärsättningsförordningen utgått vid änkepensionens bestämmande.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

4:o) **Värnpliktige E. R. Lundin.** Under punkten 4 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av viss kroppsskada till E. R. Lundin utgå livsvarig livränta från och med den 1 juli 1962 med 2 400 kr för år.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

5:o) **Förre arméteknikern P. E. E. Bjursell.** Under punkten 5 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må till P. E. E. Bjursell utgå ersättning från och med den 1 januari 1962 under hans återstående livstid med 2 000 kr för år.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

6:o) **Värnpliktige J. H. G. Petersson.** Under punkten 6 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av visst olycksfall

till J. H. G. Petersson utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1962 till dess Petersson uppnår 67 års ålder med 2 700 kr för år och för tiden därefter med 1 350 kr för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

7:o) **Värnpliktige K. E. G. Hedström.** Under punkten 7 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av visst olycksfall till K. E. G. Hedström utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1962 till dess Hedström uppnår 67 års ålder med 2 375 kr för år och för tiden därefter med 1 187 kr 50 öre för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

8:o) **Värnpliktige J.-E. Jönsson.** Under punkten 8 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av viss olyckshändelse till J.-E. Jönsson utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1962 till dess Jönsson uppnår 67 års ålder med 1 875 kr för år och för tiden därefter med 937 kr 50 öre för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

9:o) **Värnpliktige O. D. A. Piléus.** Under punkten 9 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av viss olyckshändelse till O. D. A. Piléus utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1962 till dess Piléus uppnår 67 års ålder med 3 500 kr för år och för tiden därefter med 1 750 kr för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

10:o) **Värnpliktige korpralen K.-Å. Blom.** Under punkten 10 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av visst olycksfall till K.-Å. Blom utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1962 till dess Blom uppnår 67 års ålder med 3 500 kr för år och för tiden därefter med 1 750 kr för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

11:o) **Metallarbetaren J. V. Hammarström.** Under punkten 11 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av viss olyckshändelse till J. V. Hammarström utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1962 till dess Hammarström uppnår 67 års ålder med 3 000 kr för år och för tiden därefter med 1 500 kr för år.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

12:o) **Värnpliktige E. G. Engman.** Under punkten 12 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av visst olycksfall till E. G. Engman utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1962 till dess Engman uppnår 67 års ålder med 5 250 kr för år och för tiden därefter med 2 625 kr för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

13:o) **Förre gruvarbetaren W. R. Boström.** Under punkten 13 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av visst olycksfall till W. R. Boström utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1962 till dess Boström uppnår 67 års ålder med 182 kr 67 öre för månad och för tiden därefter med 91 kr 34 öre för månad.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

14:o) **Efterlevande till personer som omkommit vid flyghaveri (den s.k. Vikboolyckan).** Under punkten 14 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av en den 26 oktober 1960 timad flygolycka utgå livränta från och med den 1 juli 1962 *dels* till Inger Andersson, till dess hon uppnår 18 års ålder, med 2 400 kr för år, *dels* till Ulla Jonsson till och med den 30 juni 1967 med 3 000 kr för år, *dels ock* till envar av Maud Jonsson och Ann-Sofi Jonsson, till dess hon uppnår 18 års ålder, med 1 800 kr för år.

Den 26 oktober 1960 inträffade vid Vikbo i närheten av Kolsva ett haveri med ett flygvapnet tillhörigt flygplan, varvid sju personer dödades och omfattande materiella skador uppstod. Jämlikt lagen den 26 maj 1922 angående ansvarighet för skada i följd av luftfart är kronan skyldig att ersätta av haveriet föranledda skador.

Vid haveriet omkom jordbruksarbetaren Axel Andersson, hans son hemmansägaren Erik Andersson, dennes hustru Ingegärd Andersson, makarna Anderssons dotter Lena, jordbrukaren Gustav Jonsson, förre jordbrukaren Verner Söderkvist och lantarbetaren Rolf Pettersson.

De omkomnas närmaste efterlevande anhöriga är Anna Andersson, änka efter Axel Andersson, Rune Andersson, son till Axel Andersson och Anna Andersson, Inger Andersson, dotter till Erik Andersson och Ingegärd Andersson, Ulla Jonsson, änka efter Gustav Jonsson, Maud Jonsson och Ann-Sofi Jonsson, döttrar till Gustav Jonsson och Ulla Jonsson, Jenny Söderkvist, änka efter Verner Söderkvist, samt föräldrar och två systrar till Rolf Pettersson.

I anledning av olycksfallet har skadeståndsanspråk framställts mot kronan av Anna Andersson, Rune Andersson, Inger Andersson, Ulla Jonsson för egen del och såsom förmyndare för döttrarna, Jenny Söderkvist och Rolf Petterssons föräldrar. Härjämte har ersättning yrkats av Ekmans begravningsbyrå, Ahlstrands lanthandel, Räddningskåren, Å. Larsson, S. Bergström, L. Hattaka, I. Persson, Åkerbo härads brandstodsbolag, Kolsva jernverks aktiebolag och Kolsva kommun.

Kungl. Maj:t har den 30 juni, den 15 september och den 1 december 1961 meddelat beslut i anledning av skadeståndsanspråken. Besluten innebär att av försvarets civilförvaltning gjorda förskottsbetalningar godkänts och att samtliga ersättningsanspråk utom vissa livräntor slutreglerats i enlighet med civilförvaltningens förslag. I engångsersättningar har utbetalats sammanlagt ca 200 000 kr. Livräntor har tillerkänts Anna Andersson med 800 kr om året, Inger Andersson med 2 400 kr om året, Ulla Jonsson med 3 000 kr om året samt envar av Maud Jonsson och Ann-Sofi Jonsson med 1 800 kr om året. Samtliga livräntor utgår från och med den 27 oktober 1960 till och med den 30 juni 1962; dock upphörde Anna Anderssons rätt till livränta den 14 mars 1962, då hon fyllde 67 år.

I propositionen upptas till behandling fråga om livräntor till Inger Andersson, Ulla Jonsson, Maud Jonsson och Ann-Sofi Jonsson för tiden efter den 30 juni 1962.

I anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning har väckts följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, den ena inom första kammaren av herr *Bertil Andersson m. fl.* (I: 546) och den andra inom andra kammaren av herr *Vigelsbo m. fl.* (II: 661), i vilka motioner hemställts att riksdagen med ändring av vad Kungl. Maj:t föreslagit måtte besluta i motionerna angivna livräntor till efterlevande till dem som omkom vid den s. k. Vikboolyckan. Motionsförslaget innebär 1. att livränta skulle tillerkännas vardera av Anna Andersson och Jenny Söderkvist med 3 000 kr per år, att utgå räknat från dagen för olyckan så länge de lever ogifta, med avdrag för de belopp de erhåller från riksförsäkringsverket, 2. att livräntan till Ulla Jonsson skall utgå så länge hon lever ogift samt 3. att livräntan till Inger Andersson samt Maud Jonsson och Ann-Sofi Jonsson skall utgå till dess de uppnår 19 års ålder;

dels ock två likalydande motioner, den ena inom första kammaren av herr *Lager* (I: 549) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson* i Stockholm (II: 662), i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte besluta att tillerkänna de efterlevande till omkomna vid den s. k. Vikboolyckan de av dem begärda beloppen sålunda, att Inger Andersson erhåller livränta med 6 000 kr per år intill uppnådd myndighetsålder, fru Ulla Jonsson livränta med 7 800 kr per år så länge hon lever ogift samt hennes båda döttrar Maud och Ann-Sofi livränta med 2 100 kr per år intill uppnådd myndighetsålder.

Beträffande motiveringen för de sålunda framställda förslagen får utskottet hänvisa till motionerna II: 661 och I: 549.

Med hänsyn till att i motionsväg påyrkats livräntor för änkefruarna Anna Andersson och Jenny Söderkvist, vilka icke innefattas i Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet beträffande deras personliga och ekonomiska förhållanden inhämtat följande.

Anna Andersson, som är född den 14 mars 1895, har intill 67-årsåldern åtnjutit änkepension, f. n. 2 850 kr för år. Dessutom har hon intill samma ålder varit tillförsäkrad en årlig livränta å 400 kr enligt yrkesskadeförsäkringslagen; jämlikt gällande samordningsregler har emellertid livräntebeloppet avräknats å änkepensionen. Såsom av den föregående redogörelsen framgår, har Anna Andersson därjämte enligt Kungl. Maj:ts beslut intermistiskt uppburit en årlig livränta å 800 kr från och med den 27 oktober 1960; denna livränta har emellertid upphört att utgå den 14 mars 1962, då hon fyllde 67 år.

Efter 67-årsåldern är Anna Andersson berättigad till ålderspension, f. n. 2 850 kr för år, ävensom till årlig livränta å 300 kr enligt yrkesskadeförsäkringslagen. Någon samordning mellan de ifrågavarande förmånerna äger inte rum. Anna Andersson äger således numera uppbära $(2\ 850 + 300 =)$ 3 150 kr om året.

Bouppteckningen efter Anna Anderssons man utvisade en behållning av 53 621 kr, varav hälften tillföll henne.

Jenny Söderkvist, som är född den 21 mars 1909, är intill 67-årsåldern tillförsäkrad änkepension, f. n. 2 850 kr för år, ävensom årlig livränta å 2 000 kr enligt yrkesskadeförsäkringslagen. Jämlikt gällande samordningsregler reduceras emellertid änkepensionen till hälften, varför hon intill fyllda 67 år äger uppbära $(1\ 425 + 2\ 000 =)$ 3 425 kr om året. Efter fyllda 67 år blir Jenny Söderkvist berättigad till ålderspension — f. n. 2 850 kr för år — samt livränta å 1 500 kr enligt yrkesskadeförsäkringslagen. Någon samordning mellan dessa förmåner kommer inte att ske. Efter nämnda ålder kommer hon således att äga uppbära — enligt nu gällande grunder — $(2\ 850 + 1\ 500 =)$ 4 350 kr om året.

Bouppteckningen efter Jenny Söderkvists man utvisade en behållning av 60 527 kr, som odelad tillföll henne.

Utskottet. Enligt Kungl. Maj:ts förevarande förslag skall livräntor utgå till Inger Andersson, intill dess hon uppnår 18 års ålder, med 2 400 kr för år, till Ulla Jonsson till och med den 30 juni 1967 med 3 000 kr för år samt till envar av Maud Jonsson och Ann-Sofi Jonsson, intill dess hon uppnår 18 års ålder, med 1 800 kr för år. Förslaget får ses mot bakgrunden av den genomgripande förändring i nämnda personers personliga förhållanden som flygolyckan vid Vikbo medfört. Med hänsyn till föreliggande omständigheter finner sig utskottet böra biträda förslaget, vilket delvis får anses innefatta en relativt förmånlig reglering av ersättningsfrågan. Härav följer att utskottet inte tillstyrker de längre gående yrkandena i motionerna I: 549 och II: 662 och inte heller de i motionerna I: 546 och II: 661 framställda yrkandena om ändring av tiden för livräntornas utgående till Inger Andersson samt Ulla, Maud och Ann-Sofi Jonsson. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t vid behandlingen av frågan om livränta till Ulla Jonsson för tiden efter den 30 juni 1967 tar detta spörsmål under välvillig omprövning utifrån då föreliggande förutsättningar.

I motionerna I: 546 och II: 661 har vidare förslag väckts om beredande av livräntor i särskild ordning även åt änkefruarna Anna Andersson och Jenny Söderkvist, vilka inte innefattas i Kungl. Maj:ts förslag. Såväl med tanke på konsekvenserna som med hänsyn till vad som av utskottet upplysts rörande dessa personers ekonomiska ställning anser utskottet tillräckliga skäl inte föreligga för ett tillstyrkande av detta yrkande. I be-

traktande av omständigheterna i samband med ifrågavarande flyghaveri ävensom den omvälvning i de personliga förhållandena och de lidanden av psykisk art, som olyckan medfört även för Anna Andersson och Jenny Söderkvist, har utskottet emellertid ansett sig kunna i så måtto biträda tanken på viss gottgörelse från statens sida jämväl i dessa fall, att utskottet i anledning av nyssnämnda motionsyrkande förordar att envar av Anna Andersson och Jenny Söderkvist tillerkänns en engångsersättning med 5 000 kr.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I:546 och II:661 ävensom med avslag å motionerna I:549 och II:662, medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av den i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1962 omnämnda flygolyckan utgå

a) livränta från och med den 1 juli 1962 dels till Inger Andersson, till dess hon uppnår 18 års ålder, med 2 400 kr för år, dels till Ulla Jonsson till och med den 30 juni 1967 med 3 000 kr för år, dels ock till envar av Maud Jonsson och Ann-Sofi Jonsson, till dess hon uppnår 18 års ålder, med 1 800 kr för år;

b) engångsersättning med 5 000 kr till envar av Anna Andersson och Jenny Söderkvist.

Stockholm den 16 mars 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Boman, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Axel Johannes Andersson, Bergman, Fritz Persson, Per Jacobsson, Rikard Svensson, Bengtson, Söderberg, Bengt Gustavsson, Virgin och Eric Carlsson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, fröken Elmén, herrar Andreasson, Svensson i Ljungskile, fröken Olsson, herr Johansson i Norrköping, fröken Karlsson, herrar Gustafsson i Uddevalla, Blomkvist, Antonsson och Nelander.

Reservation

vid punkten 14 av herr Söderberg.